

M. Szabó Miklós

Katonai felsőoktatás 1947–2007

A ZMNE volt rektora a magyar katonai oktatás második világháború utáni, több mint félszázados – 1947–2007 – fejlődésének fontosabb állomásait (Honvéd Akadémia, Hadi Akadémia, Honvéd Petőfi Tiszti Akadémia [Intézet], Sztálin Politikai Tiszti Akadémia, majd ZMKA, ZMNE, közben különböző szintű és témájú tanfolyamok) eseményeit villantja fel és végigkíséri a képzés szervezeti és tematikai korszerűsítésének folyamatát.

Közismert az, hogy a második világháború befejezése egyben a Magyar Királyi Honvédség és a katonai tanintézeteinek a megsemmisülését is jelentette. Addig, amíg nem dőlt el a történelmi „Ki, kit győz le?” nagy kérdése, egyik párt sem törekedett arra, hogy egy erős hadsereget fejlesszen. Nem véletlen, hogy 1945–46-ban a rendőrség fejlesztése volt napirenden. Amikor 1947-ben a baloldal kezdte úgy értékelni a helyzetet, hogy ő lesz ennek a versenyfutásnak a győztese, akkor kezdődött meg a hadsereg szervezése. Ezen belül Sólyom László vezérőrnagy, katonai csoportfőnök, egykori magyar királyi százados érezte küldetésének azt, hogy újraszervezze a legfelsőbb szintű magyar katonai felsőoktatást a második világháborút követően.

Sólyom alapvetően a Magyar Királyi Honvéd Hadiakadémia tapasztalataira, annak korszerűsített változatára törekedett. Ebben az időben nem álltak rendelkezésre a baloldalon kellő műveltségű, kellő felkészültségi oktatók, katonai szakemberek, így természetesen az előadói kar is – élén Sólyom László vezérőrnaggyal –, az egykori magyar királyi vezérkari tisztékből került ki. Ennek megfelelően némi csúszással, 1947. december 1-jén született meg a Honvéd Hadiakadémia, amelynek a parancsnoki tisztét, a vezérkar főnöki beosztás ellátása mellett, Sólyom László vállalta el. Az esemény jelentőségét bizonyítja az is, hogy a megnyitó ünnepségen részt vett Dinnyés Lajos miniszterelnök, Veres Péter honvédelmi miniszter és a tábornoki kar szinte kivétel nélkül. Ez a tanintézet 1949. január 19-éig létezett gyakorlatilag. Ugyan is a honvédelmi miniszter, Farkas Mihály egyre rosszabb szemmel nézte ezt a tanintézetet, amely ilyen oktatói állománnyal rendelkezett.

Sólyom László vezérőrnagy, illetve később altábornagy nagyon nagy energiát fektetett ebbe az oktatási tevékenységbe, aki hadtörténelmet, hadászatot tanított. Talán jellemző az a fénykép is, miszerint volt olyan terepfoglalkozás, ahol egy időben jelen volt Sólyom László, Pálffy György, illetve Illy Gusztáv altábornagy. Azt hiszem, hogy manapság már nehezen találunk ilyen, a Nemzetvédelmi Egyetem által szer-

vezett terepfoglalkozást. Talán ez is közreműködött, különösen a koncepciók perek, a Pálffy-per beindulását követően abban, hogy Farkas Mihály a fent említett dátummal nem merete megszüntetni a Honvéd Hadiakadémiát, de jure legalább is, hanem csak felfüggesztette a tevékenységét.

Helyette a Törzstiszti tanfolyam vette át a magasabb szintű oktatás feladatát. Kezdetben Kozma István altábornagy parancsnoksága alatt tevékenykedett néhány hétig, néhány hónapig, amikor azonban őt is belerángatták a Sóllyom perbe és rövidesen őt is kivégezték. Egy másik magyar királyi tiszt, Kerekes Béla vezérőrnagy folytatta ennek a tanfolyamnak az irányítását, ami 1947. július 22–e és 1950. szeptember 25–e között működött. Ami a képzési irányait illeti magasabb parancsnoki, magasabb parancsnoksági, törzsparancsnoki (törzsfőnöki), ezredparancsnoki, illetve ezred törzsparancsnoki irányokban próbálták megteremteni az új magyar haderőnek a tiszt kádérállományát. Az 1950. február 27-i vezérkari főnöki értekezlet leg-*alapvetőbb* gondolata az volt, hogy a jelenlegi törzstanfolyam továbbfejlesztésével lerakják az alapjait egy általános harcászati vezetőképző akadémiának, ahol a fegyvernemek rátermett tisztjeiből kiképeznék harcászati és hadműveleti vezetőket. Itt ezredcsoport-parancsnokokban, hadosztályparancsnokokban, hadtestparancsnokokban, valamint törzsparancsnokokban gondolkoztak, továbbá fegyvernemi magasabb parancsnokokat szándékoztak képezni. Azt hiszem, a mai helyzetben irigyelt dolog az is, hogy hadtest fegyvernemi parancsnokok, fegyvernemi seregtestparancsnokok képzését is célul tűzték ki.

A törzstanfolyam hallgatói között olyan, később jelentős személyekkel találkozunk, mint Fazekas László hadnagy (később vezérőrnagy, hadműveleti csoportfőnök, az Egyesített Fegyveres Erők törzsében a magyar összekötő), Imre Gábor főhadnagy (vezérőrnagy, hadműveleti csoportfőnök), Lantódi József főhadnagy (vezérőrnagy, vezérkari főnök helyettes, akadémia parancsnok), Stock János főhadnagy (altábornagy, légihadsereg-parancsnok, miniszterhelyettes), Tóth Lajos százados (hadműveleti csoportfőnök, megbízott vezérkari főnök, a vezérkari főnök általános helyettese, akadémia parancsnok). Vagy, hogy ne mindig a „nagyokat” említsük: Hoffmann Pál alhadnagy, aki jellemző figurája volt hosszú éveken keresztül az akadémiának és alezredeként, az akadémiaparancsnok főmunkatársaként segítette a munkát.

Az 1950–51-es kiképzési évben egyéves tanfolyamot indítottak fegyvernemi csapatparancsnokok, seregtest-törzsparancsnokok, seregtest fegyvernemi parancsnokok képzése érdekében, illetve kétéves tanfolyamot jó általános katonai tudással rendelkező hadműveleti tisztek képzésére, akik alkalmasak csapatparancsnoki, illetve seregtesten belül bármilyen hadműveleti szintű beosztás ellátására. (Mai rendezvényünk hallgatói között is vannak olyanok, akik ebben a képzésben részt vettek.)

A magasabb-parancsnoki tanfolyam élére 1950. április 1-jével Király Béla vezérőrnagyot, egykor m. kir. vezérkari századost állították, akinek az volt a feladata, hogy megteremtse, felállítsa a Honvéd Akadémiát, aminek 1951. augusztus 17-ig volt a parancsnoka, amikor is – a változatosság kedvéért –, koncepciók perben ítélték halálra, majd változtatták az ítéletet életfogytiglanra, de 1956-ban szabadult.

A képzési periódusokban: volt egy háromhetes elméleti időszak; egy tízhetes „támadásidőszak” ezred-, hadosztály-, hadtesttámadás témakörökben és volt egy

héthetes, úgynevezett „védelmi időszak”. A tanfolyamon kéthetes „összefoglaló időszakkal” zárták a képzést.

Ismertebb hallgatója ennek a Magasabb parancsnoki tanfolyamnak a „magyar Csapajev”-nek elnevezett, volt „spanyolos” Szalvay Mihály vezérőrnagy, Uszta Gyula vezérőrnagy, Maléter Pál ezredes, valamint a későbbi akadémiaparancsnok Tóth Lajos, most már, mint őrnagy.

A Honvéd Akadémia 1950. október 1-jén alakult meg és 1955. március 14-ig tevékenykedett, ahol a két éves Honvéd Akadémia tagozatán egy-egy lövész-, páncélos-, tüzér és repülőosztályt indítottak, amelyeken ezred-, ezredtörzsparancsnoki és hadművelleti tiszti felkészítés folyt. A Honvéd Akadémia egyéves tagozatán egyetlen osztály volt. Egységes kiképzéssel kívánták felkészíteni a különböző fegyvernemek tisztjeit a hadtest-, hadosztály-parancsnoki, hadtest politikai tiszti, illetve hadosztály-törzsparancsnoki feladatok ellátására. Hét fegyvernemi osztályban csapattestparancsnokokat, lényegében ezredparancsnokokat képeztek.

Király Béla vezérőrnagy eltávolítását követően – néhány hónappal később – 1951. december 7-én Gyulai Mihály ezredes (szintén egykori magyar királyi tiszt) vette át az akadémia vezetését. 1953. november 30-ig állt az akadémia élén. Már nála minőségi változások kezdődtek: az 1951–52-es kiképzési évben bevezették a diplomamunka kötelezettségét; 1952–53-ban érvényesítették a felvételi vizsgát és hároméves képzésre tértek át; majd az 1953–54-es kiképzési év megtervezésekor javasolták a magyar hadtörténelem haladó hagyományainak oktatását, a magyar katonai pedagógia tankönyv megszerkesztését, illetve a magyaros katonai nyelvezet megteremtését. Ennek a meglevő iratokban már nincs nyoma (illetve majd később látjuk, hogy azért mégis lett bizonyos következménye) és mind a két katonai akadémia, a Honvéd Akadémia, illetve a Sztálin Politikai Tiszti Akadémia 1953. augusztus 18-án főiskolai rangot kapott az Elnöki Tanácstól. A lehetőség függvényében bővítették a profilt, különleges csoportot hoztak létre nyolchónapos képzésre, ahol hadosztályszintű anyagokra készítettek fel a Honvédelmi Minisztérium legfelső vezetőit. Bevezették a hároméves Levelező tagozatot, és itt van a következmény: hadtörténelem tankönyvtervezet és vázlatalbum tervezet-elkészítését rendelték el, a Hadtörténeti Levéltár közreműködésével és jelentősen emelték a Hadtörténelem tanszék létszámát is. A Tudományos Tanács tevékenységét pedig igyekeztek hatékonyabbá tenni.

A következő akadémiaparancsnok – e beosztásban az utolsó m. kir. tiszt – Matékovits Endre vezérőrnagy 1953. december 01. és 1956. szeptember 22. között, lényegében ezen az úton próbálta tovább vinni az akadémiát.

Egy másik tanintézetben folyt a politikai tisztek képzése. Az első formációja a Honvéd Petőfi Akadémia volt, ami 1948. szeptember 1-jétől egy éven keresztül működött, majd átalakult Honvéd Petőfi Politikai Tisztképző Intézeté 1949. szeptember és 1950. október között, amikor is fölvette a Sztálin Politikai Tiszti Akadémia nevet. 1951 és 1956 között aztán már szegény Petőfi Sándor csak néhány hónapig adhatta a nevét a katonai politikai akadémiának. Jelentősebb parancsnokai Otta István ezredes, – vezérőrnagy 1949. augusztus és 1952 szeptembere között, majd Pesti Endre ezredes (későbbi vezérőrnagy), aki 1952. szeptember 10. és 1956. október 31. között állt a politikai akadémia élén. A politikai képzésben 1948-ban háromhetes, 3, 6 és 10 hónapos tanfolyamokon készítettek fel a jövő politikai munkásait. A következő

évben 9 hónaposra emelték az oktatási időt. 1950–51-ben 10 hónapos képzés, 1951–52-ben féléves, egyéves, majd 1952–53-ban egy- és kétéves képzésre tértek át és, mint az előbb a Honvéd Akadémiánál jeleztem: 1953. augusztus 8-ával ez a tanintézet is főiskolai rangra emelkedett. Közismert, hogy ekkor még a politikai megbízhatóság volt a meghatározó.

Alig két-három hónappal a Sztálin név felvétele után, Rákosi Mátyás a Sztálin Akadémiára látogatott Farkas Mihály honvédelmi miniszter, illetve Nógrádi Sándor politikai főcsoportfőnök kíséretében.

A mi szívünkhöz közelebb álló az a parancs, amit Bata István vezérezredes, honvédelmi miniszter 1955. március 14-én írt alá, aminek a leglényegesebb mondata az, hogy: „Előterjesztésemre a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa 1955. március 15-étől a Honvéd Akadémiának a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia megnevezést adományozta.” Tehát ettől a naptól működik Zrínyi Akadémiaként. Matékovits vezérőrnagy, az akkor tábornoki-ezredesi galambszürke zubbonyában mondta az ünnepi beszédet a névadó ünnepségen. Az oktatási-szervezeti profilbővítések között ki kell emelni, hogy 1955-ben akadémiai jelvényt rendszeresítenek a két akadémia végzettséjére. 1955. szeptemberben atom- és vegyi kiképzési tanszék jön létre. 1955-ben megalakul a különleges fakultás, amely alapvetően a Szovjetunióba menők – főképp nyelvi – felkészítését végzi. Ami az akadémia napirendjét illeti, nem is a hétórás ébresztőt, hanem a 23 órás takarodót emelném ki napjaink hallgatóinak elborzasztására, amit 1955 decemberében léptettek életbe. És ez még pozitívum is volt, mert korábban 23-kor a „T” láda leadása, és 23.30-kor takarodó volt elrendelve. Ami nagyon lényeges, hogy 1956 júliusával a műszaki és a híradó-tisztek képzésénél áttértek a 4 éves rendszerre.

Egy évvel a névadó ünnepség után, 1956. március 14-én felavatták névadónk, Zrínyi Miklósnak a szobrát. Bennfentesek tudják, hogy az akadémia egyik polgári dolgozója készítette ezt a ma is meglévő szobrot. (Csak azt nem tudom, hogy a talapzat volt-e magasabb, vagy akkor a tisztek voltak alacsonyabbak, de lényegesen magasabbról néz le ránk a névadónk.)

Márton András ezredes – bár egy évvel korábban már megkezdte az akadémia-parancsnok-helyettesi működését – 1956. szeptember 22-én vette át a tanintézet irányítását és nem egészen két hónapot, rettenetes két hónapot állt az egyetem élén. Ez az ember, aki nagyon rövid idő alatt, néhány év alatt lett ezredessé, nagy karrier előtt állt, amit azonban a történelem elvitt.

Az akadémia hallgatói nagyon sok helyen teljesítettek szolgálatot ezekben a nehéz időkben. Így az EMKE sarkán akkor még meglévő Nemzeti Színház, a mellette lévő Szabad Nép Színház védelmét is ellátták, sok minden más mellett. Itt tűzkezeszségen is átestek tévedés következtében. Szovjet harckocsiágyúk megkínálták őket néhány gránáttal. Szerencsére nem lett következménye. A Corvin közbe is ki kellett küldenie az akadémia parancsnoknak 10–12 főt, a katonai kiképzés elősegítésére, a híradás megszervezésére. Ez utóbbi feladattal Haász János századost, a Híradó tanszék főtanárárt bízták meg. Vele kapcsolatban találkoztam az egyetlen olyan paranccsal, csak ő nála írták azt, hogy a Szovjetunióban végzett hallgató, mikor idehelyezték az akadémiára. Ennek ellenére, ő belelkesedett és nem csak „hírhálót szótt”, hanem ki is lőtt egy harckocsit. Ezért kapott a közvetlen gerince mellé egy

olyan szilánkot, ami annyira közel volt, hogy élete végéig nem merték kivenni. Elrákosodva, 2005. őszén halt meg, Sidney-ben. (Néhány éve, rektorként fogadtam őt és feleségét, illetve az 50. évfordulós ünnepségre eljött a felesége és életében először hazalátogatott lánya és fia is.

A következőkben bemutatok egy parancsot, amelyhez hasonlót keveset lehet látni. Elkészült, megvan a száma és a dátuma a miniszteri parancsnak (1956. október), már csak a napot kellett volna beírni, hiszen „lejátszott” dolog volt. A vezérőrnagy előléptettek névsora, az élen Márton András ezredes, akadémiaparancsnok áll. Csak éppen nem írták oda a dátumot, elsodorta ezt a történelem vihara. A tábornoki lampasz helyett kapott 10 évet. Majd a rendszerváltás után nevezik ki vezérőrnagynak, léptetik elő altábornaggyá, illetve az 50. évforduló kapcsán vezérezredessé.

Az ő helyére Borbás Máté vezérőrnagy lépett átmenetileg, mint megbízott akadémiaparancsnok, mert az akadémia hallgatói, akik aláírták a Tiszti nyilatkozatot, az elkövetkező hónapokban karhatalmi szolgálatot láttak el, így egyben a 2. karhatalmi ezred parancsnokaként is működött 1957. január 8-ig, amikor új beosztásba helyezik.

Nagyon lényeges Uszta Gyula – ekkor még – vezérőrnagy, 1956. december 14-én kelt 5. számú hadseregparancsa, amelyben „A hadsereg szervezésében beállott változásoknak és a takarékoság elveinek megfelelően az eddig külön működő Zrínyi, illetve Petőfi Akadémia összevonását rendelem el.” – szöveg az utasítás. Ez egyelőre csak formai lépés volt, mert a két akadémia részben itt, részben a Hűvösvölgyben települve, karhatalmi szolgálatot látott el, a képzés szünetelt. Mikor új beosztást kapott Borbás vezérőrnagy, akkor átmenetileg Lóránt Imre ezredes, az akadémia Tüzér tanszékének vezetője, egykori magyar királyi tüzér hadnagyot bízták meg az akadémiaparancsnoki teendők ellátásával, egyben a 2. karhatalmi ezred parancsnoki teendőinek ellátásával. Ezt a beosztást február 16-áig látta el. A gyűjteményemben egy később készült fényképen vezérőrnagyként, az akadémiaparancsnok általános helyetteseként látható.

Az akadémiák személyi állománya néhány hónapig karhatalmi szolgálatot látott el. 1957 februárjában Csémi Károly ezredes, korábban az akadémia Páncélostanszék vezetőjét, majd hadosztályparancsnokságból hívják vissza, akadémia parancsnokká nevezik ki és néhány hétre még a 2. karhatalmi ezred parancsnoki teendőket is ellátta. Az akadémiaparancsnoki teendői 1961. augusztus 1-jéig tartottak, amikor is a felállítandó 5. hadsereg parancsnokává nevezték ki. A „csonka kiképzési év”, 1957. április 08. és november 30. között, próbálta behozni az elmaradást. A volt Petőfi Akadémia, mint Társadalom-tudományi tagozat integrálódott az akadémiaába. 10 másod- és 11 harmadéves osztály kezdte, illetve folytatja a tanulmányait április első napjaitól kezdve. Levelező tagozaton nem indítottak képzést. Megkezdődött az „atomos” tananyagok kidolgozása, létrehozták korábban az Atom és vegyi kiképzési tanszéket. A csonka kiképzési év végzős hallgatói 1957. december 2-án kapták meg a diplomájukat, köztük Oláh István alezredes is.

Az elkövetkező évtizedekben a szervezeti és tematikai korszerűsítés folyamatos volt. Az 1957–58-as kiképzési évben az Alaptagozaton az összefegyvernemi, a feldehárító, a páncélos és a hadtáp szakon 3, a politikai helyettesi, a tüzér, a légvédelmi tüzér, a műszaki, a híradó és a vegyivédelmi szakon 4 éves tematika szerint oktattak. Ennek megfelelően emelkedett egy-egy évvel a levelező képzés is 4, illetve 5 évre. A

fegyvernemi képzést a vezérkar utasítására visszaállították. Az összefegyvernemi képzés kizárólagosságának a felszámolására újabb erőfeszítések születtek 1958–59-ben a levelező képzés színvonalának lényeges emelése érdekében.

A következő fontos lépés 1958–59-ben a tudományos munka kiszélesedése. 1959. január 1-jével minden harcászati feladatot át kellett dolgozni a „Pantomim” elveknek megfelelően. A tömegpusztító fegyverek alkalmazási elveinek kérdései alaposabb feldolgozást igényeltek 1959–60-tól. Az akadémián 1959 novemberében létrejöttek az Önkéntes Tudományos Körök, illetve 11 hónapos főtiszti tanfolyamot indítottak azon tisztek számára, akiknek bár a beosztása nem követelt akadémiai végzettséget, de magasabb főtiszti rendfokozatra jogosultak voltak, így 1960 szeptemberében néhány évre beindították ezt a képzést is. Borbás Máté vezérőrnagy 1961. augusztus 1-jével tért vissza az akadémiára, most már mint kinevezett parancsnok – 1969. szeptember 30-ig. (Ha egy személyes megjegyzést megengednek, ekkor, mint első tanévét kezdő hallgató, részt vettem az őt búcsúztató állománygyűlésen. Ő alatta 1961–62-ben indították a határórképzést, létre jött a Határórtanszék, amelyet most egy újabb fájdalmat megélve elveszítjük. Bevezették a légvédelmi rakétatechnikai oktatást. 1962-ben beindult a hadtudományi aspirantúra, a következő évben már az első védések zajlottak. Az előbb bemutatott Lóránt vezérőrnagy volt a hadtudomány első kandidátusa, illetve a hadtudomány első doktora is. Hadműveleti tanfolyamot (a „kis vezérkarit”) 1964–65-ös tanévtől indították be és tartott sok éven keresztül. Illetve 1967–68-ban áttértünk az egységes 3 éves képzésre.

Tóth Lajos vezérőrnagy is visszatért az akadémiára, hisz az 50-es évek legelején ő akadémiaparancsnok-helyettes volt majd, mint hadműveleti csoportfőnök, megbízott vezérkari főnök, vezérkari főnök általános helyettese, végig felügyelte az akadémia tevékenységét. 1969. október 1-jétől 1975. február 15-ig irányította a legfelsőbb szintű katonai képzést. 1970–71-ben új követelményi-rendszert és tantervet vezettek be. Az Elnöki Tanács 23/1971. számú törvényerejű rendeletével az akadémia által kibocsátott oklevél az egyetemi oklevéllel egyenértékű. (Egy újabb személyes megjegyzést: mi voltunk az első – 1972-ben – végzettek, akik ilyen diplomát kaptunk.) Beindították a csapatrepülő kiképzést is az új követelmények nyomása alatt az 1972–73-as tanévben.

Dr. Lantódi József vezérőrnagy 1975. február 15-e és 1982. november 1-je között irányította az akadémiát. Ő az egyetlen hadtudománnyal foglalkozó könyv társszerzője, s mint a vezérkarfőnök tudományos helyettese is működött egy időben. Őt érte az a megtiszteltetés, hogy néhány hónappal kinevezése után, 1975. április 4-én a 25 éves eredményes akadémiai tevékenység elismeréseként átvehette az akadémia nevében a Vörös Zászló Érdemrendet. Újabb tanterv és követelményrendszer született az 1978–79-es tanévvel. A vezérkarfőnök intézkedése alapján 1980 őszétől évente két-három aspiránsi helyett kellett biztosítani az akadémián. Ha nem tévedek nagyot, Szenes Zoltán őrnagy volt az első kedvezményezettje ennek a lehetőségnek. Szintén merőben új volt, hogy 1981 márciusában az akadémia- parancsnok már pályázatot hirdethetett a főtanári, tanári és oktatói beosztások betöltésére.

Közvetlen akadémiaparancsnok-elődöm, dr. Simon Sándor vezérőrnagy, majd altábornagy 1982. november 1-je és 1991. május 1-je között irányította az akadémia további korszerűsítését. Most már egyre több jelenlévő számára is ismerős az Elnöki

Tanács 23/1983. számú törvényerejű rendelete, amely engedélyezte 1983 végétől az akadémiának a doktorátus szervezését. Az 1985. évi I. számú törvény egyenrangúsította az akadémiát a többi egyetemmel. Tudományos Tanács alakult, most már konkrétan, a tudományos továbbképzés a lényeg: a dr. univ. megszerzésével kapcsolatos feladatok megoldására 1985-ben, és hogy az első doktoravatás méltó körülmények között zajlódjék, a vezérkari főnök 1985. október 15-én Tisztségláncot (a rektorlánc elődjét), illetve az azóta is használt Zrínyi-szablyát adományozott az akadémiának.

Az utóbbi évtized fontosabb eseményei már mindannyiunk előtt ismertek: az 1993. évi úgynevezett Felsőoktatási törvény alapvetően megváltoztatta az elkövetkezendő évtizedeket. A kezdetben némi interregnum és féltékenység volt a vezérkar és a minisztérium között az egyetem felügyelete tekintetében. Ennek elülte után, végre 1996. szeptember 1-jével létre jöhetett a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, mint ismert: az akadémiából két egyetemi kar (a Hadtudományi, illetve a Vezetés- és szervezéstudományi Kar, illetve a Kossuth Lajos Katonai Főiskolából, valamint a Szolnoki Repülőtisztai Főiskolából két főiskolai kar. 1997. szeptember 1-jére végre kellett hajtani az úgynevezett vertikális integrációt, amikor a két főiskolai kar integrálódott a két egyetemi karba, amit összekapcsoltunk bizonyos profiltisztítással, és átalakítással is. Az integrációs törvény ránk is vonatkozott, aminek eredményeként 2001. január 1-jei hatállyal az addig önálló Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola, főiskolai karként integrálódott az egyetembe, és az utolsó mozzanat amely, még pillanatnyilag is fennáll: 2004. szeptember 1-jével a Vezetés- és szervezéstudományi Kar, valamint a Bolyai Kar integrációjából létre jött a Bolyai János Katonai Műszaki Kar, a Hadtudományi Kar pedig felvette a Kossuth Lajos nevet. Így pillanatnyilag ettől az időtől napjainkig ez a két egyetemi kar alkotja tanintézetünket.

A rendelkezésemre álló időkeretben ennyit tudtam bemutatni, felvillantani az elmúlt több mint fél évszázadból, azzal, hogy ez a múlt, a Rektorhelyettes Asszony pedig ezután felvázolja a jelent és a jövőt.